

ACTUALITAT

Els pensionistes i els aturats seran els més perjudicats per la retallada pressupostària

Crisi a l'estat del benestar

El Govern espanyol ha decidit de pal·liar el dèficit públic retallant les prestacions socials, que afecten sobretot els jubilats i les persones en atur. A tota l'Europa occidental es qüestiona una de les principals conquestes socials d'aquest segle.

En el capitalisme, l'estat ha de regular el creixement econòmic amb polítiques conjunturals i de desenvolupament, tant en èpoques de crisi com en èpoques d'increment econòmic. La segona funció de l'estat és la de fer de suport lògic d'aquest creixement. En aquest aspecte es preocupa de les infraestructures, la recerca, la formació i la inversió social (ensenyament, sanitat i assistència social, bàsicament). La tercera és la intervenció estructural, és a dir que ha de fomentar la modernització i concentració de les empreses perquè puguin ser competitives i la integració internacional de l'economia. A més a més, l'estat té altres funcions de caràcter no econòmic, com ara defensa, seguretat i justícia.

L'estat del benestar és aquell que modifica el joc de les forces del mercat amb el propòsit de garantir una renda mínima als individus; mira d'evitar la inseguretat a aquests individus i assegurar a tothom els

millors estàndards possibles quant a serveis socials.

Si l'estat del benestar és ara qüestionat és per l'existència del dèficit públic. La forma més fàcil de disminuir-lo és retallant les prestacions socials. Però n'hi ha altres, com per exemple augmentar els ingressos públics, gestionar-los millor o disminuir altres despeses, com ara les destinades a defensa.

No obstant això, polítics, empresaris, sindicalistes i economistes coincideixen en la necessitat de racionalitzar les despeses socials. Les discrepàncies sorgeixen a l'hora de mesurar-ne l'abast i de repartir la càrrega.

LA PRIMERA RETALLADA

El dèficit públic apareix quan l'economia productiva, que és la que crea riquesa, no és capaç de generar prou recursos i, a més, alguns d'aquests recursos es destinen a especulacions financeres. L'estat espanyol té

un dèficit superior al d'altres països perquè és més productiu i es troba en inferioritat respecte als altres en infraestructures, recerca i formació.

El dèficit públic espanyol del 1992 se situà en el 4,4% del Producte Interior Brut (PIB), segons dades de la Comunitat Europea, quan al Regne Unit va ser de l'1,9%, a França del 2,2%, a Alemanya del 2%, al Japó del 0,4% i als Estats Units del 2,9%. En pitjor situació que l'estat espanyol hi havia Itàlia, amb un dèficit del 10,9%, Portugal amb un 7,4% i Grècia amb un 13,4%. La mitjana de la Comunitat Europea era del 4,6%.

Espanya desenvolupa l'estat del benestar durant la segona part dels anys 70, quan ofereix un considerable augment de les prestacions socials, per més que resti ben lluny de les d'altres països europeus.

Però, quan la crisi comença a manifestar-se amb força, el Govern espanyol decidia, l'abril de l'any passat, retallar les prestacions per desocupació. Segons el minis-

tre de Treball del moment, Luis Martínez Noval, amb l'aplicació del real decret 1/92 (el famós "Decreto") l'INEM va estalviar durant vuit mesos d'aplicació més de 100.000 milions de pessetes. En canvi, la UGT de Catalunya, en un estudi propi, estimava en una reducció de l'1,89% la despesa absoluta i constata, alhora, que els treballadors parats perdien 7,44 punts de prestació mitjana rebuda. Aquest decret era el primer indicatiu que l'estat del benestar flaquejava i entrava en qüestió.

Als països més desenvolupats del nord d'Europa, empresaris i sindicats pacten per incrementar la productivitat i lluitar contra la desocupació.

PRIVATITZACIONS

El dèficit públic preocupa tots els governs occidentals. Per això, tots tracten de reduir-lo. Així, doncs, encara que França tingui un dels dèficits públics més baixos d'Europa, el 2,2% del PIB, el govern conservador d'Edouard Balladur ha iniciat la privatització d'algunes de les principals empreses públiques a fi d'obtenir una gestió més àgil i reduir, alhora, el sector.

En canvi, la Gran Bretanya, per més que els governs de Margaret Thatcher i John Major hagin privatitzat les empreses britàniques, té un dels dèficits més elevats d'Europa.

A l'estat espanyol ja hi ha hagut declaracions proposant la privatització de les empreses públiques que generen beneficis. N'ha estat la primera perla la sortida a Borsa de la corporació bancària Argentaria. Enagas, una altra empresa pública, ja ha estat venuda a la societat privada Gas Natural.

Carlos Solchaga, president del grup parlamentari socialista i ex-ministre d'Economia, ha demanat públicament la privatització de les empreses públiques rendibles, per més que des del PSOE no hi vegin amb claredat, malgrat un estudi d'Argentaria. De totes maneres, el Govern espanyol ha anat privatitzant a poc a poc algunes d'aquestes empreses, i no a gran escala com a França.

El Govern francès, d'altra banda, ja ha aprovat un pla per a fomentar l'ocupació, consistent a subvencionar la creació d'em-

preses per gent sense feina; igualment, als treballadors parats que acceptin una feina amb una remuneració inferior a la desocupació, l'estat els abonarà la diferència, i això també disminuirà, en part, el dèficit públic. Però, fins ara, no ha pas retallat les prestacions socials.

Un cas similar al francès és el d'Itàlia. El govern també ha començat una onada privatitzadora, constestada per les forces sindicals. La convulsionada societat política d'Itàlia no permet de marcar una línia concreta d'actuació, i els principals sindicats italians ja han convocat una vaga en protesta per l'incompliment del pacte social, signat aquest estiu, encara que no hi hagi prevista cap retallada quant a prestacions socials.

El govern d'Alemanya, en canvi, actua de manera diferent. Amb un dèficit públic del 2% del PIB ha decidit d'augmentar-lo per afavorir la creació de riquesa de la se-

zález ha tornat a retocar les prestacions per desocupació, encara que finalment hagi fet alguna concessió als agents socials. Així serà incompatible de rebre indemnitzacions per acomiadament i alhora cobrar l'atur; és a dir, que el nou parat —excepte si és cooperativista— no cobrarà la desocupació fins que no hagi exhaurit la indemnització. Una altra mesura limita les prestacions al fet que el treballador perdi la feina involuntàriament i no cobri altres rendes. Aquesta reforma de l'assegurança de la desocupació pretén estalviar a l'estat 400.000 milions de pessetes durant 1994.

El Govern espanyol va acompanyar aquestes mesures —ignorant les principals propostes del Consell Econòmic i Social (CES)—, amb altres mesures, com ara vacances fiscals per a petites i mitjanes empreses de nova constitució i bonificacions en l'Impost d'Activitats Econòmiques (IAE) que iniciïn l'activitat durant l'any vinent.

El conjunt del sector públic gastarà l'any que ve un total de 6,46 bilions de pessetes en pensions, és a dir, 22,6 pessetes per cada cent de pressupostades. La principal novetat en el capítol pressupostari del 1994 és el canvi de sistema de revalorització: a partir de l'any vinent es fixarà d'acord amb la inflació prevista (un 3,5%), i no sobre la inflació passada.

D'aquesta manera, el Govern central vol frenar la despesa en aquesta partida i contrarestar l'efecte d'una major longevitat de la població. En anys anteriors, la despesa en pensions havia crescut a un ritme aproximat del 12%, quan el nombre de pensionistes només s'havia incrementat un 2,5% de mitjana.

Aquest sistema de revaloritzar les pensions és similar al que ha implantat a França el govern de Balladur. Però, a França, les pensions tenen una clàusula de revisió i d'ajustament sistemàtics, dos cops l'any, pel gener i pel juliol.

A la resta de l'Europa comunitària les revaloritzacions de les pensions són dutes a terme de forma automàtica, segons la inflació, a excepció de Portugal, on depenen d'una decisió governamental.

Els aturats no podran cobrar el subsidi fins que no hagin exhaurit la indemnització per acomiadament.

RAFA GIL

va economia. Per això, govern i oposició van signar un pacte per a crear les bases que permetessin la represa del creixement econòmic. Alemanya, a més de sortir de la recessió econòmica ha de pagar el preu elevadíssim de la reunificació. Tanmateix, el govern de Helmut Kohl no ha reduït cap de les prestacions socials i ha deixat per a mitjan 1994 l'estudi sobre si apuja les prestacions socials o no. En canvi, en lloc de reduir el dèficit ha decidit d'incrementar-lo, tal com marquen els canons econòmics més tradicionals del capitalisme: quan hi ha decreixement de l'economia és quan l'estat ha d'endeutar-se més, i és quan hi ha creixement que ha d'abandonar la inversió.

NOVES RETALLADES

Mentrestant, el govern de Felipe Gon-

Jordi Oliveres